

INSPIRATIONSPUNKTER

26. februar 2013

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål W

Vil ministeren i forlængelse af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens rapport "Status for offentlig konkurrence 2012", der var omtalt Børsens artikel "Manglende udbud koster milliardbeløb" den 19. december 2012, redegøre for udviklingen i kommunernes udbud af opgaver samt i det effektiviseringspotentiale? Vurderer ministeren i forlængelse heraf, at der kan tages initiativer, der vil kunne lette den bureaukratiske proces i forbindelse med kommunale udbud?

Indledning

Tak for invitationen til dette samråd.

Når det offentlige og det private arbejder sammen på en god og hensigtsmæssig måde, kan det give store fordele for begge sektorer. Samarbejdet kan give en mere effektiv offentlig sektor, fordi der sættes fokus på, om vi kan løse opgaverne smartere. Det er vigtigt, at den offentlige sektor er effektiv, så vi får mest muligt ud af skatteborgernes penge.

Når viden og kompetencer fra de to sektorer mødes, kan synergien også bidrage til nytænkning. Det skaber merværdi og en bedre offentlig sektor.

Samtidig kan de nye løsninger, som udspringer af samarbejdet måske eksporteres. På den måde kan offentlig-privat samarbejde også skabe grundlag for ny vækst og nye arbejdspladser.

Udvikling i kommunernes udbud af opgaver

I rapporten *Status for offentlig konkurrence* har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen set nærmere på, hvordan det ser ud med konkurrencen om de offentlige opgaver i Danmark.

Den danske offentlige sektor køber hvert år ind hos det private for ca. 290 mia. kr. Det dækker over alle indkøb og udbud af opgaver på tværs af stat, regioner og kommuner.

Rapporten viser, at der i kommunerne blev skabt konkurrence om opgaver for ca. 54 mia. kr. i 2011. Det dækker over de opgaver, hvor kommunerne har sendt den samlede opgaveløsning i udbud. Hertil kommer alle de vareindkøb, som kommunerne foretager hos private virksomheder. Samlet set køber kommunerne årligt ind for ca. 80 mia. kr. hos det private.

Kommunerne har over en årrække sendt et stigende antal opgaver i udbud. Siden 2007 er omfanget af udbudte kommunale opgaver steget med 2,4 pct. Der er tale om en gradvis stigning over årene. Udviklingen indikerer altså, at kommunerne løbende overvejer, om nye opgaver med fordel kan sendes i udbud.

Effektiviseringspotentiale ved yderligere udbud

Fordelen ved at kommunerne skaber konkurrence om de offentlige opgaver er, at de får undersøgt, om opgaverne kan udføres bedre og mere effektivt.

Det afgørende er ikke, om opgaverne ender med at blive løst af private eller det offentlige. Det afgørende er, at selve konkur-

rencen bidrager til at udvikle og effektivisere opgaveløsningen, så vi får mest muligt ud af det offentlige ressourcer.

Den seneste statusredegørelse viser, at det offentlige udbyder ca. en fjerdedel af de opgaver, der kan udbydes. Der er altså et potentiale for mere konkurrence om de offentlige opgaver.

Det vil dog i praksis ikke være muligt at skabe konkurrence om samtlige udbudseguede opgaver. Nogle opgaver vil formentlig være vanskelige eller mindre egnede at udbyde. Og på nogle områder - eksempelvis inden for det specialiserede socialområde - er der ikke umiddelbart et marked, der vil kunne levere ydelsen. Der kan også være opgaver, som det offentlige simpelthen løser mere effektivt, end det private vil kunne.

Det er kommunerne selv, som udvælger de opgaver, hvor der er noget at hente. Det kan fx være på områder, hvor der er virksomheder, der har kompetencer og viden, som kommunen ikke selv besidder – og som kan gavne opgaveløsningen.

Når man ser nærmere på kommunerne, kan man også se stor forskel på, hvor meget den enkelte kommune samarbejder med det private. Det indikerer, at der i mange kommuner er et potentiale for at lade sig inspirere af andres gode erfaringer.

Effekten af udbud varierer fra område til område. Udbudsrådets effektanalyser af konkrete kommunale cases viser fx besparelser på mellem 9 og 40 pct. inden for drift af *hjælpemid-*

delområder. På *vejservice* er besparelserne mellem 3 og 28 pct., og på *rengøringsområdet* mellem 13 og 54 pct.

Det effektiviseringspotentiale skal vi have fokus på. Men det er ikke tvang, der er vejen frem. For det er ikke sådan, at alle kommuner kan og skal udbyde lige mange opgaver. Kommunerne er forskellige, og de tilrettelægger deres indkøb og inddragelse af private efter, hvad der giver bedst mening i den konkrete kommune. Sådan skal det blive ved med at være.

Effektiviseringspotentialet skal nås ved, at de enkelte myndigheder går intelligent til det offentlig-private samarbejde. Både i forhold til, hvilke opgaver der skal udbydes, og i forhold til, hvordan opgaverne udbydes på en smart måde.

Konkurrence om de offentlige opgaver kan udføres på mange måder. Det er vigtigt, at vi går klogt til samarbejdet med det private, hvis vi skal have mest muligt ud af det. Det handler bl.a. om at fokusere på de opgaver, hvor der er mest at hente gennem et offentlig-privat samarbejde. Og der skal sættes fokus på, at konkurrencen om opgaverne er effektiv. Kommunen skal kende til det marked, der handles på, og gå strategisk til udbuddet, så kommunen får så god en aftale som muligt.

Vi skal også have mest muligt ud af de offentlige indkøb ved at bruge dem intelligent. Det indebærer, at vi skal målrette det enkelte indkøb, så det giver mest muligt gevinst. Alt afhængig af hvad det er, vi skal købe, kan det fx være ved at sikre fokus

på totalomkostninger eller give plads til nytænkning, eller blot at holde en skarp priskonkurrence. Der er mange muligheder – bl.a. udbud med funktionskrav, offentlig-private partnerskaber og innovationspartnerskaber. Dem skal vi bruge.

Initiativer rettet mod at gøre det lettere at gennemføre udbud

Regeringen er også i fuld gang med en række initiativer, som vil kunne lette udbudsprocessen. Vi har lanceret et konkurrencepolitisk udspil, der også har fokus på det offentlige område og som rummer initiativer, der har til formål at skabe bedre rammer for offentlig-privat samarbejde.

For det første igangsætter vi et arbejde med at udarbejde en dansk udbudslov, der skal sikre mere effektive og fleksible udbudsregler. Udbudsloven skal udarbejdes på baggrund af det reviderede udbudsdirektiv, som er på vej fra EU. Det forventes, at EU's udbudsdirektiver bliver forhandlet færdigt til sommer, og arbejdet med en dansk udbudslov vil blive igangsat sideløbende med den sidste fase af forhandlingerne. Som aftalt med KL og Danske Regioner vil vi nedsætte en arbejdsgruppe til det lovforberedende arbejde med bl.a. KL, Danske Regioner, erhvervsorganisationer og eksperter med praktisk udbudserfaring. Det forventes, at arbejdsgruppen vil afrapportere til regeringen medio 2014, så der også kan blive fremsat et lovforslag næste år.

Samtidig igangsætter vi en målrettet vejledningsindsats, som skal sikre klarhed om de gældende udbudsregler. I dag er der

mange misforståelser. Det kan medføre, at indkøberne bliver overforsigtige og ikke udnytter de muligheder, de har. Derfor vil vi gøre det helt klart, hvad man må inden for reglerne.

For det tredje vil regeringen nedsætte et råd for offentlig-privat samarbejde. Rådet vil tage over efter Udbudsrådet og fortsætte med at udarbejde analyser og vejledninger, der bidrager til godt samarbejde mellem det offentlige og private. Som noget nyt vil rådet have særligt fokus på at undersøge mulighederne for at nedbringe myndigheders og virksomheders transaktionsomkostninger, når offentlige opgaver konkurrenceudsættes. Desuden vil der være større fokus på formidling af rådets arbejde.

For det fjerde vil vi revidere det danske klagesystem på udbudsområdet. Klagesager om udbud giver væsentlige omkostninger for det offentlige og medfører ofte store forsinkelser i projekterne. Derfor er der stor bekymring for klagesager blandt kommunernes indkøbere. Det medfører unødigt ekstraarbejde med udbuddet. Vi vil derfor i morgen fremsætte lovforslag om revisionen af klagesystemet, der bl.a. forkorter klagefristerne og giver klagenævnet bedre muligheder for at afvise klager. Det skal nedbringe antallet af udsigtsløse klager, så der frigøres ressourcer til at gøre sagsbehandlingstiden kortere. Samtidig giver det hurtigere klarhed over, om der kommer en eventuel klagesag. Det er til fordel for både kommunerne og de private virksomheder og vil bidrage til, at projekterne kan blive færdige til tiden.

Endelig vil jeg for det femte nævne, at regeringen er i gang med at udarbejde en strategi for intelligent offentligt indkøb. Strategien skal være med til at sikre, at indkøb bliver bedre og mere effektive, og bidrage til at samarbejdet med det private i højere grad anvendes til at fremme innovation og understøtte udvikling af fx ny velfærdsteknologi og grøn omstilling.

Der er altså en række omfattende initiativer på vej til at lette udbudsprocesserne. Samtidig er det vigtigt, at kommunerne griber chancen og udnytter de nye muligheder, som initiativerne giver. Målet er ikke at skabe så meget offentlig-privat samarbejde som muligt – men at skabe det rigtige og gode samarbejde. Og med de igangværende initiativer er vi godt på vej.